

Huvudman

STIFTELSEN IMMANUEL

Org. nr 882602-0722

kerstin.ck@immanuelskolan.se

Beslut

Datum 2025-11-27

Dnr 2025:4630

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Immanuelskolan i Borlänge kommun ; nu fråga om uppföljning av beslut den 26 juni 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2025 inom ramen för myndighetens tillsyn, kontrollerat om verksamheten vid Immanuelskolan följer gällande bestämmelser om att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare, undervisning på entreprenad, att undervisning ska ske under ledning av lärare och betyg ska sättas av undervisande lärare, anmälan och åtgärder vid kränkande behandling samt att undervisningen är icke-konfessionell.

Skolinspektionen har den 26 juni 2025 beslutat att förelägga Stiftelsen Immanuel att senast den 1 oktober 2025 vidtaga åtgärder för att avhjälpa brister avseende att elever ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisning på entreprenad, undervisning ska ske under ledning av lärare och betyg ska sättas av undervisande lärare.

Stiftelsen Immanuel har den 1 oktober 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning om Stiftelsen Immanuel har vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet.

Motivering av beslutet

Undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 juni 2025 bedömde Skolinspektionen att det fanns bister i Immanuelskolans arbete inom området lärare. Immanuelskolan förelades att se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något undantag från dessa krav. Huvudmannen

förelades att inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas 2025/2026 med avseende vilka lärare som undervisar samt vilka ämnen och årskurser dessa undervisar i. Huvudmannen förelades också att inkomma med annonser och ansökningar under perioden 23 maj till och med 1 oktober 2025.

Av Skolinspektionens utredning framgår att huvudmannen inför hösten 2025 har annonserat efter lärartjänster i de ämnen där det saknades legitimerade och behöriga lärare. I sin redovisning av vidtagna åtgärder har huvudmannen uppgett att en viss nyrekrytering och omorganisation har genomförts för att undervisningen, i högre grad, ska ges av behöriga lärare.

I moderna språk, tyska, franska, spanska bedrivs undervisningen på entreprenad av legitimerade och behöriga lärare. En av lärarna har slutfört sina studier och är nu legitimerad och behörig att undervisa i teknik och matematik i årskurserna 1-9. Samma lärare undervisar nu i biologi och kemi i årskurserna 1-7 där läraren är legitimerad och behörig.

I huvudmannens redovisning framgår att för de fall där lärare undervisar utan legitimation och rätt behörighet har huvudmannen inkommit med beslut på fem lärare med en motivering kring vilken undantagsbestämmelse beslutet grundar sig på och anställningsbevis där det framgår att lärarna är visstidsanställda. Fyra av de fem lärarna som anställts med visstidsanställning har en pågående lärarutbildning och i redovisningen framgår samtliga lärares utbildningsbakgrund.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, som huvudregel, får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver.

Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (Prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat

(Prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (Prop. 2013/14:112, s. 47).

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (Prop. 2009/10:165, s. 268 f).

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (Prop. 2010/11:20 s. 84 f).

I 2 kapitlet 18 § andra stycket skollagen anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (Prop. 2009/10:165, s. 653).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning på entreprenad

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 juni 2025 bedömde Skolinspektionen att det fanns bister i huvudmannens organisering av undervisning i ämnet slöjd (trä- och metall och textil). Lärarna var anställda av Borlänge kommun och inte av huvudmannen. Huvudmannen förelades att upphöra med att överlämna uppgifter hänförliga till undervisning i ämnet slöjd på entreprenad.

Av den redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkommit med framgår att lärarna i slöjd anställts av Immanuelskolan de procent som de arbetar med eleverna på Immanuelskolan.

Rättslig reglering

Med entreprenad i skollagen avses att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för. Huvudmannen behåller huvudmannskapet för uppgifter som utförs på entreprenad. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen (23 kap. 2 § andra stycket skollagen).

I grundskolan får under vissa förutsättningar uppgifter som är hänförliga till undervisning överlämnas på entreprenad om de avser lovskola, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet, undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning, samt uppgifter som avser fjärrundervisning och distansundervisning (23 kap. 12 §, 14 - 17 §§ skollagen).

I grundskolan får fjärrundervisning användas endast i ämnena engelska, matematik, moderna språk, modersmål, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, samiska, svenska, svenska som andraspråk, teckenspråk, och teknik. (21 kap. 4 § skollagen)

I grundskolan får distansundervisning endast användas som särskilt stöd under vissa förutsättningar och endast i ämnena engelska, matematik, moderna språk, modersmål, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, samiska, svenska, svenska som andraspråk, teckenspråk, och teknik. (22 kap. 5-6 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning ska under ledning av lärare och betyg ska sättas av undervisande lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 juni 2025 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister avseende undervisning i franska som moderna språk som beviljats för en elev under läsåret 2024/2025. Utredningen visade att en elev beviljats att, inom ramen för språkval läsa franska som modernt språk. Av utredningen framgick att eleven inte undervisats i ämnet utan istället bedrev självstudier under språkvalslektionerna med stöd av sin vårdnadshavare som inte var anställd på skolan. Vidare visade utredningen att elevens

vårdnadshavare och rektorn tillsammans beslutat om betyget i franska. Huvudmannen förelades att se till att undervisningen i moderna språk (franska) ska ledas av legitimerade och behöriga lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. Huvudmannen förelades också att upphöra med att sätta betyg i moderna språk (franska) för elever som beviljats att läsa ämnet inom ramen för språkval inom moderna språk, men som inte fått undervisning i ämnet.

Fjärrundervisning

Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder att undervisningen i moderna språk, franska nu bedrivs på entreprenad genom fjärrundervisning av legitimerad lärare med handledare på plats i skolans lokaler. Huvudmannen har beslutat om att använda fjärrundervisning i moderna språk, franska, tyska och spanska. Huvudmannen har också dokumenterat beslutet om att använda fjärrundervisning och anmält det till Skolinspektionen. I intervju med rektorn framgår att eleverna genom fjärrundervisning erbjuds att läsa franska, tyska och spanska. Vidare uppger rektorn att det finns två handledare på skolan som deltar på lektionerna som bedrivs i skolans lokaler.

Rättslig reglering

Undervisning ska ledas av lärare

I skollagen avses med begreppet undervisning sådana processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. (5 kap. 2 § skolförordningen)

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, som huvudregel, får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Betyg ska sättas av undervisande lärare

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare

som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen).

Fjärrundervisning

Av skollagen framgår att fjärrundervisning i ämnet moderna språk får ges under vissa förutsättningar som anges i skollagen. (21 kap. 1-4 samt 11-12 §§ skollagen). Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid (1 kap. 3 § skollagen).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne i grundskolan ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången (21 kap. 9 § skollagen).

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar (21 kap. 12 § skollagen)

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 13 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att handledaren ska vara en för ändamålet lämplig person. (...) Det är viktigt att personen är van vid att arbeta med barn och elever och helst känner eleverna i undervisningsgruppen. (prop. 2019/20:127 s. 64).

Huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning (5 a kap. 5 § skolförordningen (2011:185)).

Huvudmannen ska till Statens Skolinspektion anmäla ett beslut om att använda fjärrundervisning. Skolinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad en anmälan ska innehålla (5 a kap. 6 § skolförordningen). I Statens skolinspektions föreskrifter om anmälan att bedriva fjärrundervisning (SKOLFS 2020:227) finns närmare bestämmelser om hur anmälan går till.

Skolinspektionens bedömning

I beslut i juni 2025 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister avseende att undervisning i ett ämne för en elev leddes av elevens vårdnadshavare som inte var anställd som lärare av huvudmannen och att denna vårdnadshavare dessutom tilläts att delta i betygsättning i ämnet. Enligt huvudmannens redovisning har detta förfarande upphört och huvudmannen har istället beslutat att ge skolans elever undervisning i moderna språk genom fjärrundervisning. Av utredningen framgår vidare

att huvudmannens tillhandahåller lokal på skolan och handledare vid de tillfällen då fjärrundervisning ges. Huvudmannens beslut om fjärrundervisning har anmälts till Skolinspektionen.

Enligt skollagen ska undervisningen bedrivas av lärare som är legitimerad och behörig för undervisningen om inte någon undantagsregel kan tillämpas. Av skollagen framgår vidare att betyg ska sättas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Av skollagen framgår även att fjärrundervisning får ges i ämnet moderna språk under vissa förutsättningar. Dessa förutsättningar innefattar bland annat att huvudmannen ska besluta om fjärrundervisning samt undervisningen ges med en handledare på plats i skolans lokaler.

Skolinspektionen konstaterar att utredningen inte visar annat än att skolan har upphört med att låta en icke anställd vårdnadshavare undervisa och sätta betyg i ett ämne för en elev. Utredningen ska därför avslutas i denna del. Av utredningen framgår inte annat än att verksamheten uppfyller förutsättningarna för att ge undervisning i moderna språk i form av fjärrundervisning. Utredningen ska därför avslutas även i denna del.

X Erik Almqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Erik Almqvist

X Peter Sjöberg

Föredragande
Signerat av: Peter Sjöberg